ئەوەی کە چالاکی ڕاستەوخۆ لە ڕۆژێکدا دەیکات جۆری خەباتەکانی دیکە لە 10 ساڵدا نایکەن… زاهیر باهیر

بزوتنەوەی Black Lives Matter کە لە دوای کوشتنی جۆرج فلۆید لە ئەمەریکا، دەستیپێکرد ئەوە بۆ 3 هەفتەیە بەردەوامە. ئەم بزوتنەوەیە گەر گۆڕانکاری گەورەش نەکات بەڵام توانی بزوتنەوەکانی خ□□ک ل□ گەلێك وڵاتا ببوژێنێتەوە، کە لە ڕاستیدا ئەمە هەر بیانویەك نەبوو لە هاوپشتی و کۆمەك بۆ بزوتنەوەکەی ئەمەریکا. بەڵکو هانی خەڵکی دا کە لە زۆر وڵاتا بڕژێنە سەرشەقامەکان دژ بە دەسەڵات و دەوڵەت ، دژ بە نادادپەروەری کۆمەڵایەتیی، نایەکسانیی، نەبوونی ئازادیی، دژ بە هەڵاواردن، فاشی□ت و ڕایسیسزم، بێ کاریی ، جەنگ ، سیاسەتی دەستگرتنەوە[تەقەشوف]، گرانبوونی هەموو شتێك، کەر□ نەتینەکردنی هەموو خەڵك … دژ بەمانەو زۆری تر لەمانەیە .

لە بریتانیا کە تا دوێنێش خۆپیشاندان و ناڕەزاییەکان بەردەوامبون و لەوە دەکات هەر بەردەوامبێت گەیشتە قۆناخێکی نوێترەوە کە قۆناخی بەکارهێنانی خەباتی یاخود چالاکی ڕاستەوخۆیە.

دەیەها ساڵ زیاترە چەپ و حیزبە چەپەکان لە ڕێگای کەمپەینی واژۆو و چەڵتە چەڵتی نێو ه□□□ی پەڕلەمان و دیمانەکردن و نوسینی سەدەها وتار دژ بە ڕایسیسزم و کێشە کۆمەڵایەتییەکانی دیکە و زۆر پرسی تر کرا، بەڵام نەیانتوانی تاکە هەناگاوێك پرسەکە بەرنە پێشەوە، تاکە پەیکەرێکی کەسانی جەنگخواز و تاوانبار و کەسانی ڕایسست و بازرگانی کۆیلە و کۆیلایەتی ، پەیکەری جێنڕاڵە بەرژەوەندخوازەکانی جەنگ ، سمبولەکانی کۆڵۆنیالیزم داگرنەخوارەوە… نەیانتوانی تاکە پەیکەرێکی دەغەڵی سمبولیی ئەوەی کە مرۆڤایەتیی قێزی لیدەکاتەو لابەرن.

ئێستا لە بریتانیا لە ماوەی تەنها 2 ڕۆژدا چالاکی ڕاستەوخۆ لە ڕێگای سەدەها هەزاران کەسەوە کە بەشی هەرە زۆریان لاوان و گەنجانن کە تەمەنیان لە خوار سی ساڵەوەیە ئەو کارانەی کە دەبوایە دەوڵەت لە دوای ساڵی 50 کانی چەرخی ڕابوردووە بیکردایە ، ئێستا کەوتە

سەرشانی ئەم گەنجانە.
دەوڵەت و پۆلیس و سیاسییەکان، کە هەر لەو کاتەوە باس لە سیاسەتی بەیەکەوە ژیان و دژ بە ڕایسیزم و دانی هەلی کارکردن و خوێندن و خانووبەرە چارەسەری تەندروستیی و ژیان .. بۆ هەموو کەس، لەژێر ناوی “ڕەخساندنی هەل بۆ هەموو کەسێك بێ هیچ جۆرە جیاوازییەك” دەکەن، کەچی هەشتا زۆر یا کەم کەمەوە وەکو خۆیەتی. لەگەڵ هەموو ئەوانەی کە باسم کردن و لەپاڵ ئەو هەموو خولی هەڵبژاردن وهاتنی چەپ و ڕاست ولیبراڵ بۆ سەر کورسی دەسەڵات کەچی هەشتا هەموو ئەو پرسانەی کە ناوم هێنان یا هەر وەکو خۆی بەرەوڕوومان وەستاون یاخود زۆر بە کەمی گۆڕانکارییان تێدا کراوە.

لە ئێستادا بزوتنەوەی Black Lives Matter لە بریتانیا گەیشتۆتە ئاستی پاکتاوکردن و ڕاماڵینی پەیکەرەکانی کە بووبوونە ڕەمزی سەربەرزی بریتانیا و مێژووی کۆڵۆنیالیزم سوکایەتیکردن بە خەڵکانی ڕەشپێست و ڕەنگجیاوازی تر و خەڵکای ئیتنیکی.
ئەم پێشەوەچوونەش ڕۆژی یەکشەمە لە شاری برستڵ بە هێنانەخوارەوەی پەیکەری Edward Colston دەستیپێکرد کە لە چەرخی هەژدەدا بازرگانی بە هێنانی 100 هەزار پێستڕەش لە ئەفریقا و کاریبیانەوە، کردووە، کە نزیکەی 14 هەزاریان منداڵ و ژن بوون کە چەند هەزارێکیان ڕێکە لە ڕێگا تەحەمولی ناو پاپۆڕی گواستنەوەیان لە دەریادا نەکردووە گیانیان لەدەستداوە و لاشەکانیان بوون بە خۆراکی ماسی و گیانلەبەری ئاویی. پاش ڕاکێشانی پەیکەرەکە بۆ قەراخی ئەو ڕوبارەی کە لە برستڵ دا هەیە و خستیانە ناو ئاوەکە هەر وەکو چۆن ئەو خەڵکانەی کە بە کۆیلەیی دەگوازرانەوە و تەحەمولیان نەدەکرد بە مردوویی و نیوە مردوی خرانە ناو دەریاوە.

دوێنێ ، ڕۆژی 3شەمە، 09/06 خۆپیشاندانەکان لە زۆر شاری بریتانی دەستیپێکرد. لە هەر شارێك مشتیان لە یەکێك لەو پەیکەرانە گرت کە زانراوە بازرگانەتییان بە کۆیلەوە کردوە یاخود ڕۆڵێکیان هەبووە. یەکێك لەم پەیکەرانە کە لە شارەوانی تاوەرهاملەت بوو لە ڕۆژهەڵاتی لەندەن بەناوی Robert Milligan ، خۆپیشاندەران ویستیان بیهێننە خوارەوە، لە کاتێکدا کە لە ساڵی 2010 وە خەڵکی واژۆ بۆ لابردنی و هاتوچۆی پەرلەمانتار و دیمانەی میدیای بۆ دەکەن بەڵام هیچ نەکرا . دوێنێ کە خەڵکی بەخۆی بڕیاری خۆیدا کە بیڕوخێنێت ئەو پەیکەرە قێزەوەندە کە ڕەمز بوو بۆ دەسەڵات و دەوڵەتی بریتانی بیهێننە خوارەوە. بەڵام بۆ ئەوەی دەوڵەت و سیاسییەکان و پۆلیس لەوە زیاتر ڕسوا نەبن و بەیاکدانیش لە نیوانی پۆلیس و

خۆپیشاندەرانا دروست نەبێت و کە دەبووە خۆپیشاندانی سەرومە شارەوانی خۆیان بەیاریان دا کە بە " حورمەتەوە" پەیکەرەکە بهێننە خوارەوە.
لە شاری ئەدنبرەی سکۆتلەندە و شاری ئۆکسفۆرد کە چەندەها لەو پەیکەرانەی لێیە ئێستا دەسەڵات بە تەمایە بە " حورمەتەوە" لایان بدات. لە زانکۆی ئۆکسفۆردی شاری ئۆکسبفۆرد کە دوێنی زیاتر لە چەند هەزار خۆپیشاندەرێك بە هەمان مەبەست کۆبونەوە و دەیانویست کە چەند پەیکەرێکی لێیە بە تایبەت پەیکەری Cecil Rhodes. کە دەستی هەبووە لە بازرگانی کۆیلایەتییدا ، بهێننە خوارەوە، بەڵام پۆلیس ڕێگای نەدا و ئەوانیش ئێستا بانگەشەی خۆپیشاندانێکی چڕو پڕیان بە ڕۆژی هەینی 12/06 کردووە کە گەر تا ئەو کاتە زانکۆی ئۆکسفۆرد و شارەوانی ئۆکسفۆرد پەیکەرەکە لانەدەن ئەوان بیهێننە خوارەوە.
ئەمانەی کە دەکرێ هەمووی هەنگاوی شۆڕشگێڕانەیە بە هۆکاری پرسنەکردن و مۆڵەت وەرنەگرتن لە پۆلیس ، موجازەفە بە ژیانی خۆیان لەکاتی بڵاوبوونەوەی کۆرۆنا، بەکارهێنانی چالاکی ڕاستەوخۆ، ڕماندنی ی سومبلەکانی کە جێگای شانازی دەسەڵات و دەوڵەت و چینی سەروەر و بالادەست و دەستبژێرن . ئەمە جگە لەوەی لە ئەمڕۆوە داخوازی خەڵکی زیاتربووە لەوانە داوا دەکرێت کە پرۆگرامی خوێندن و پەروەردە لە زانکۆکانا بگۆڕدرێن و ڕەنگدانەوەی قۆناخی ئێستای ژیانی خەڵکی بێت نەك سەردەمی کۆیلایەتیی و مێژووی هێز و باڵایی ئیمپریالیزمی بریتانیی. هەروەها ئەو شوێنانەی یا ئەو هۆڵانەی کە بە ناوی ئەم تاوانبارانەوە ناوبراون تەنانەت ناوی شەقامەکانیش، ئەمانە هەمووی دەبێت بگۆڕێن.
ئەمانە هەمووی لە ئێستادا هەنگاوی شۆڕشگێڕانەن هاوکاتیش دەنیامان لە تەکانێك لە پێشەوەچوونی بزوتنەوەی خەڵکی، دەکەنەوە، کە زەحمەتە گەڕانەوەی بۆ هەبێت.

Zaherbaher.com

زاهیر باهیر
10/06/2020